

یک سکانس تراژیک اقتصادی

مهدی دل روشن

تحلیلگر و مشاور مناطق آزاد تجاری

در دنیای تجارت امروز، مناطق آزاد به‌عنوان یکی از ابزارهای سیاست‌گذاری اقتصادی، می‌توانند با موتور محرک تولید و صادرات باشند، یا به تعبیر برخی منتقدان، دلالتی برای واردات و فرار مالیاتی. اما تفاوت در کارکرد این مناطق، بیش از آنکه از اسم‌شان برآید، در نحوه طراحی و اجرا نهفته است. برای درک این تفاوت، نگاهی عددی و مقایسه‌ای به عملکرد مناطق آزاد ایران و ایالات متحده می‌اندازیم. آمریکا دارای بیش از ۲۶۰ منطقه تجارت خارجی (Foreign-Trade Zones) است در حالی که کل مناطق آزاد ایران ۱۸ مورد است که فقط هفت منطقه در حال حاضر فعال است. بیش از ۳۲۰۰ شرکت فعال در این مناطق حضور دارد اما هیچ آماري از تعداد کل واحدهای تولیدی فعال مناطق آزاد ایران موجود نیست؛ با این حال هر منطقه بصورت میانگین دارای پنجاه واحد فعال است که اگر در عدد هفت ضرب کنیم به ۳۵۰ واحد می‌رسیم. از سسوی دیگر، ارزش کالاهای واردشده به مناطق تجارت خارجی آمریکا در سال ۲۰۲۳ به بیش از ۸۰۰ میلیارد دلار رسیده است از این مقدار، حدود ۱۲۰ میلیارد دلار صادرات صورت گرفته که نزدیک به ۶٪ از کل صادرات کالاهای آمریکا را تشکیل می‌دهد اما واردات مناطق آزاد ایران در سال ۱۴۰۳ به حدود یک میلیارد دلار رسید و کل صادرات ثبت‌شده نیز چیزی حدود ۲۴۲ میلیون دلار بوده است. مناطق آزاد در آمریکا مستقیماً حدود ۳٪ از تولید ناخالص داخلی (GDP) را بر عهده دارند در حالی که مناطق آزاد ایران در GDP اصلاً سهمی ندارند! (در حد صفر) مناطق آزاد آمریکا، سالانه بیش از ۴۰۰ هزار شغل مستقیم صنعتی ایجاد کرده‌اند در حالی که سهم مناطق آزاد ایران شاید در سال به زحمت به عدد یکصد برسد! نکته جالب اینجاست که در این مقایسه هالیوودی باید بگوییم که براساس آمار رسمی، بیش از ۸۵٪ از واردات مناطق آزاد ایران به مصرف داخلی می‌رسد! به عبارت دیگر هیچ‌گونه ارزش افزوده‌ای برای صادرات یا صادرات مجدد، خلق نمی‌شود! به طور کلی همان که بیشتر مسئولان عالی‌رتبه کشور نیز به آن اذعان و اعتراض دارند، مناطق آزاد ایران وابسته به واردات هستند و تاکنون نتوانسته است نقش قابل توجهی در جذب سرمایه‌گذاری خارجی ایفا کند. بیشتر مناطق آزاد ایران با تفکراتی چون سرمایه‌گذاری خارجی یکصد میلیارد دلاری اماراتی‌ها و ادعاهایی بی‌اساس، اداره می‌شوند و این فرصت یک نقش‌آفرینی واقع‌بینانه و اثر بخش (Effective) را گرفته است. اگر قرار است مناطق آزاد در ایران نجات پیدا کنند، باید از «دروازه واردات» به «بستر تولید صادرات‌محور» تغییر مسیر دهند. الگویی که آمریکا و بسیاری از کشورهای موفق، سال‌هاست آن را به‌کار گرفته‌اند.

خبر

اصلاح سود تسهیلات تک‌قسطی

بانک مرکزی با ابلاغ بخشنامه‌ای به شبکه بانکی، دریافت سود اضافه در تسهیلات تک‌قسطی را ممنوع کرد، طبق این دستور بانک‌ها نباید هم روز پرداخت و هم روز سررسید را در محاسبه سود لحاظ کنند.

به گزارش تسنیم، بانک مرکزی طی بخشنامه‌ای خطاب به مدیران عامل بانک‌های دولتی، غیردولتی، پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران -ژن‌ژونلا، بر لزوم اصلاح رویه محاسبه سود تسهیلات تک‌قسطی کوتاه‌مدت تأکید کرد. بر اساس این ابلاغیه که در پی بررسی‌های نظارتی بانک مرکزی صادر شده، مشخص شده است که برخی بانک‌ها در محاسبه سود تسهیلات تک‌قسطی، هم روز پرداخت و هم روز سررسید را لحاظ می‌کنند؛ امری که به گفته بانک مرکزی منجر به دریافت یک روز سود اضافه از مشتری می‌شود. در پی طرح این موضوع در نهمین جلسه کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری مورخ ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۴، موارد زیر به تصویب رسیده است: در محاسبه سود تسهیلات تک‌قسطی، فقط روز پرداخت (روز واریز به حساب مشتری) لحاظ گردد. روز سررسید تسهیلات، در صورتی که مشتری در همان روز بازپرداخت نماید، نباید در محاسبه سود منظور شود.در صورت عدم پرداخت در سررسید، تنها روز سررسید در محاسبه وجه تأخیر نام برآید تأذیه دین لحاظ می‌شود؛ اما روز وصول مبلغ (پس از سررسید) نباید به‌عنوان مبنای محاسبه وجه التزام در نظر گرفته شود.

یکشنبه ۱۲ مرداد ۱۴۰۴
سال چهارم • شماره ۸۴۹
www.hammihanonline.ir

نگاه کارشناس / ۲

نفت در تله تعرفه ۵۰۰ درصدی آمریکا

وابستگی را با تهدیداتی نظیر تعرفه‌های بالا، به یک نقطه ضعف برای ضربه سنگین به ایران تبدیل کند.

۳ بدیباری سوم، حرکت کشتی‌های سایه روسیه از هند به چین: در کنار فشارها بر نفت ایران، تحولی دیگر در بازار آسیا در حال وقوع است: روسیه که در دو سال گذشته تبدیل به بزرگ‌ترین تأمین‌کننده نفت هند شده بود، اکنون صادرات خود به دهلی را به‌دلیل تابعیت کردن هند از تحریم‌های اتحادیه اروپا که سقف ثفت ۴۷ دلار برای روسیه تعیین کردند، کاهش داده و تمرکز خود را دوباره به چین معطوف کرده است. این جابه‌جایی دو پیام دارد: ۱) رقابت روسیه با ایران در بازار چین تشدید می‌شود. ۲) سهم ایران از بازار خاکستری چین ممکن است کاهش یابد.

۴ داده‌ها چه می‌گویند؟

صادرات نفت ایران در تیرماه ۱۴۰۴: بین ۱/۴ تا ۱/۶ میلیون بشکه در روز **سهم چین از نفت ایران:** بیش از ۸۰٪ **کاهش صادرات روسیه به هند در سه ماه اخیر:** نزدیک به ۳۰٪ **ظرفیت پالایش چین:** بیش از ۱۷ میلیون بشکه در روز **ظرفیت نفت مازاد چین برای واردات:** در حدود ۲ میلیون بشکه در روز در صورت کاهش از سایر منابع

▼ سخن آخر

ایران به‌تنگانی انتخاب نزدیک می‌شود. ایران نمی‌تواند چشم‌پسته به چین به‌عنوان تنها خریدار استراتژیک نفت تنگ کند؛ به‌ویژه وقتی فشارهای غرب دوباره فعال شده و روسیه به‌طور هوشمند بازار را بازتوزیع می‌کند. در چنین شرایطی، عدم بازتنظیم راهبرد انرژی، هم‌زمان با انفعال دیپلماتیک، می‌تواند ایران را در تنگنای فروش بدون چانه‌زنی قرار دهد. حتی اگر صادرات ادامه یابد، درآمد واقعی در نبود سازوکار بانکی و بیمه‌ای، عملاً تهاوت سیاسی خواهد بود. آینده صادرات نفت ایران نه‌فقط در دستان بانکرها، بلکه در سایه تصمیم‌های ژئوپلیتیک و نظم جدید جهانی تعیین خواهد بود. و ما یا بازیگر خواهیم بود، یا بازی خورده.

آگهی مفقودی

برگ سبز سند کمپانی و تسلسل اسناد محضری خودروی سواری پراید صبا (جی تی ایکس) مدل ۱۳۷۹ رنگ خاکستری دودی روغنی شماره موتور ۱۳۱۳۴۹۷۶ شماره شاسی S۱۴۱۲۲۷۸۶۱۳۰۶۵ شماره پلاک ۴۳ ایران ۹۷۵ به نام زهرامیرزا علیان مفقود واز درجه اعتبار ساقط می باشد.

اداره کل ثبت اسناد واملاک استان اصفهان

آگهی ابلاغ مفاد آرا صادره از هیات قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان های فاقد سند رسمی مستقر در ثبت شرق اصفهان
در اجرای ماده یک قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان های فاقد سند رسمی و برحسب ماده قانون مذکور آراذیل که از طرف هیات مبنی بر تأیید انتقال عادی و یا سهم مفروزی متقاضی صادر ۳ گردیده در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود تا شخص یا اشخاصی که به آرا مذکور اعتراض دارند از تاریخ اولین انتشار ظرف مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم نموده و در مهلت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض فرصت دارند نسبت به تقدیم دادخواست به دادگاه صالحه و ارائه گواهی مبنی بر طرح دعوی اقدام نمایند و اقدامات ثبت موقوف به ارائه حکم قطعی دادگاه خواهد بود و در صورت انقضا مهلت و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نخواهد بود.
-رای شماره ۱۳۹۵/۵۵۹۵/۵۴۶۲/۱۴۰۴ مورخ ۱۴۰۴/۵۳/۱۷ (رسول حیاتی فرزند غلامرضا به شماره شناسنامه ۱۸۰۰ صادره از اصفهان به شماره ملی ۱۲۹۱۵۸۲۲۸۴ در شش‌دانگ یک باب ساختمان احداثی بر روی قسمتی از قطعه زمین پلاک ۳۳ فرعی از اصلی ۱۵۳۵۳ واقع در بخش ۵ (که بایستی با پلاک ۱۹۲۷ فرعی از ۱۵۳۵۳- اصلی جمع‌گردد) ثبت اصفهان به مساحت ۷۶/۹۰ مترمربع خریداری مع‌الواسطه به صورت عادی از مالک رسمی آقای فضل‌اله دهقانی.
تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۴/۵/۱۲ تا ۱۴۰۴/۵/۲۷ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۴/۵/۲۷

مهدی صادقی وصفی/رئیس منطقه ثبت اسناد واملاک شرق اصفهان

فراخوان مناقصات عمومی یک مرحله‌ای

نوبت دوم

اداره کل راه و شهرسازی استان خراسان جنوبی

اداره کل راه و شهرسازی خراسان جنوبی در نظر دارد مناقصات عمومی « اجرای تکمیل طرح آماده‌سازی اراضی ۱۷ هکتاری نهضت ملی مسکن شهر فردوس» و « عملیات اجرای آماده‌سازی اراضی ۴۵ هکتاری نهضت ملی مسکن شهر بشرویه» را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس www.setadiran.ir برگزار نماید.
مناقصه‌گران محترم می‌توانند جهت دریافت اسناد و شرکت در مناقصه به سامانه مذکور مراجعه نمایند.

اداره کل راه و شهرسازی خراسان جنوبی

وزارت راه و شهرسازی
اداره کل راه و شهرسازی خراسان جنوبی

شناسه آگهی: ۱۹۷۴۲۹۰

تحریم‌های نفتی ایران را آغاز کرد و در این تحریم‌ها وزارت خزانه‌داری آمریکا اقدامی بی‌سابقه علیه شبکه بزرگ حمل و نقل نفتی ایران انجام داده است که از سال ۲۰۱۸ به این سو بزرگترین تحریم این کشور علیه ما محسوب می‌شود و بیش از ۱۱۵ فرد، شرکت و شناور تحریم شده‌اند که شامل ۱۲ فرد، ۵۲ کشتی و ۱۵ شرکت حمل‌ونقل و بالغ بر ۵۳ نهاد فعال در حداقل ۱۷ کشور جهان می‌شود. محجور اصلی این اقدام، شبکه حمل‌ونقل نفت است که به ادعای آمریکا متعلق به محمدحسین شمشانی است که با استفاده از کشتی‌های باری و کانتینری نفت ایران و روسیه را به بازارهای جهانی منتقل و درآمد‌های هنگفتی جمع‌آوری می‌کند. به ادعای مقامات خزانه‌داری آمریکا، این شبکه باعث ورود ده‌ها میلیارد دلار درآمد نفتی به اقتصاد ایران شده است و به همین دلیل تحریم‌ها شامل مسدود شدن دسترسی پسر علی شمشخانی به سیستم مالی آمریکا و دلار و توقیف دارایی‌هایش در ایالات متحده است.

به گزارش ایرنا، وزارت خزانه‌داری آمریکا مدعی شده: «حسین - پسر علی شمشانی، مشاور ارشد سیاسی رهبر ایران - از طریق نفوذ سیاسی پدرش در بالاترین سطوح حکومت ایران، از فساد برای ساخت و بهره‌برداری از ناوگان عظیمی از تانکرها و کشتی‌های کانتینری استفاده می‌کند. این شبکه، نفت و فرآورده‌های نفتی را از ایران و روسیه و همچنین سایر محموله‌ها به خریداران در سراسر جهان منتقل می‌کند و ده‌ها میلیارد دلار سود به دست می‌آورد»

اسکات بسنت وزیر خزانه‌داری آمریکا مدعی شده: «شبکه حسین شمشخانی بر بخش قابل توجهی از صادرات نفت خام ایران کنترل دارد که درآمد حاصل از آن به‌طور قابل توجهی به خانواده او و حکومت ایران سود می‌رساند. پدرش، علی شمشخانی، پیش از این در سال ۲۰۲۰ توسط آمریکا تحریم شده بود. خانواده شمشخانی از ثروت نامشروع خود برای دسترسی به مزایایی که برای ایرانیان عادی در دسترس نیست، از جمله مالکیت املاک انحصاری در سراسر جهان و اخذ گذرنامه‌های خارجی در ازای سرمایه‌گذاری‌های مالی قابل توجه، استفاده می‌کنند. این گذرنامه‌ها به آنها اجازه می‌دهد تا هنگام انجام تجارت در خارج از کشور برای پیشبرد طرح‌های فاسد خود، مخفیانه سفر کنند و ارتباطات خود را با ایران پنهان کنند.»

وزارت خزانه‌داری آمریکا گفته: «وزارت خارجه آمریکا هم‌زمان در چارچوب دستورات اجرایی ۱۳۸۴۶ و ۱۳۹۰۲، ۲۰ نهاد و ۱۰ کشتی مرتبط با تجارت و حمل‌ونقل نفت و محصولات پتروشیمی ایران را به‌عنوان اموال مسدودشده معرفی کرده است. شبکه نفت و حمل‌ونقل محموله‌های ایرانی متعلق به محمدحسین شمشخانی، شامل ناوگان گسترده‌ای از کشتی‌ها، شرکت‌های مدیریت کشتی و شرکت‌های صوری است که برخی از آنها به عنوان شرکت‌های خدمات مالی قانونی فعالیت می‌کنند. این شبکه میلیاردها دلار سود حاصل از فروش جهانی نفت خام ایران و روسیه و سایر فرآورده‌های نفتی، عمدتاً به خریداران چینی را پولشویی می‌کند. ناوگان این شبکه، متشکل از تانکرهای نفتی و کشتی‌های کانتینری، با تغییر مکرر مدیران و اپراتورهای هر کشتی، تلاش می‌کند مسئولیت نهایی هر کشتی را مبهم و غیرقابل ردیابی نگه دارد. این ناوگان گاهی در بنادر ایران نسبت به سایر کشتی‌ها اولویت بارگیری و تخلیه دریافت می‌کند.»

صددردصدی کند بلکه تعرفه‌ها را بالا می‌برد تا این دو کشور با هزینه بیشتری نفت ما را بخرند. البته چین و روسیه نیز ساکت نخواهند نشست و تلاش خواهند کرد با قیمت پایین‌تری نفت را از ایران بخرند چراکه تجربه ثابت کرده در این شرایط که فشار مضاعف ایجاد می‌شود کشور فروشنده نفت مجبور می‌شود به قیمت‌های پایین‌تر رضایت دهد چون کشور خریدار می‌خواهد ضرر خود را به هر طریقی جبران کند و فشار را به فروشنده نفت می‌آورد و در این میان ما هستیم که ضرر زیادی می‌کنیم. بیشترین ضرر در این تعاملات نصیب فروشنده که ما هستیم خواهد شد.

۴ راهکار چیست؟

واقعیت امر این است که ما باید یکبار برای همیشه تصمیم جدی بگیریم و پنجره تعاملاتی را با جهان پیرامون‌مان باز کنیم و تلاش کنیم از انزوا و گوشه‌گیری جهانی خارج شویم و به شرایط اقتصادی جهان تن دهیم. البته معنی تن دادن، خفت سیاسی نیست بلکه باید از رویدادهای دهه‌های گذشته درس بگیریم و بدانیم کشوری اقتدار پیدا می‌کند که اقتصاد قوی‌تری داشته باشد. ما تا زمانی که اقتصاد قوی نداشته باشیم جایگاهی در جهان نخواهیم داشت و باید دروازه‌های تعاملاتی با کشورهای ر بازار کنیم و اجازه دهیم بخش خصوصی در کشور وارد عمل شود و اقتصاد را از انحصار دولتی بودن خارج کنیم تا اقتصاد کشور نفسی بکشد.